

PLUS

Her er de værste bivirkninger ved kolesterolmedicin

**Sundhedsstyrelsen kortlægger for første gang de mange gener
ved kolesterolmedicin**

Af Trine Steengaard Nielsen, december 2012

Indhold

03 De værste bivirkninger

06 Oversigt: Statinernes bivirkninger

07 10 gode råd

PLUS

BT PLUS udgives af Berlingske Media, Pilestræde 34, 1147 København K. **Email:** plus@bt.dk. **Web:** www.bt.dk/plus.
Ansv. chefredaktør: Olav Skaaning Andersen.
Redaktør: Mette Bernt Knudsen. **Bemærk:** Der kan være omtalt forhold, der er ikke længere er gældende. Se udgivelsesdato på forsiden af publikationen.

De værste bivirkninger

Har du ondt i dine muskler og led eller hovedpine, og tager du statiner? Så kan dine smerter og gener skyldes dine kolesterolpiller.

Af Trine Steengaard Nielsen

En ny rapport fra Sundhedsstyrelsen kortlægger for første gang de meget omdiskuterede bivirkninger ved statiner og slår fast, at smerter i

muskler og led er de største problemer ved kolesterolpillerne.

Men personer, der ikke er hjertesygge eller har diabetes, bør ikke bare finde sig i bivirkninger, slår flere eksperter fast.

Rigtig mange danskere har fået målt et for højt kolesteroltal hos deres læge. Forhøjet kolesterolindhold i blodet er ikke i sig selv en sygdom, men kan medvirke til udvikling af åreforkalkning og blodpropper. Derfor tager omkring 600.000 danskere i dag kolesterolmedicin for at sænke deres kolesteroltal.

Den nye rapport fra Sundhedsstyrelsen giver et godt billede af, hvilke bivirkninger flest folk oplever, forklarer Doris Stenver, der er overlæge i Sundhedsstyrelsens Enhed for Lægemiddellovervågning samt medlem af EUs Bivirkningskomité.

Kontakt altid lægen

Det er særligt de velkendte bivirkninger som smerter i led og muskler, som mange patienter dør med.

Men også hovedpine, svimmelhed, træthed og gener fra mave-tarm-kanalen oplever mange brugere af statiner.

Ifølge Doris Stenver er særligt muskelsmerter et symptom, som lægen og patienten skal være på vagt over for.

- Muskelsmerter betragtes som alvorlige bivirkninger, da de kan være første tegn på den alvorlige muskellidelse rhabdomyolyse, som betyder, at skeletmuskelcellerne går i opløsning, og patient-erne kan få nyresvigt og dø, siger hun.

Rhabdomyolyse er heldigvis en sjælden lidelse, men flere undersøgelser har vist, at smerter i musklerne er meget normale hos statinbrugere. Ifølge Institut for Rationel Farmakoterapi oplever op mod syv pct. muskelsmerter. I en undersøgelse af 7.924 patienter fik knap hver femte muskelsymptomer,

hvis de havde fået høje doser af statinet Simvastatin, som fem ud af seks danskere bruger.

Høj dosis øger risikoen

Flere danskere får den høje dosis, og det er ifølge Sundhedsstyrelsen problematisk, da en høj dosis øger risikoen for muskelbivirkninger. Sundhedsstyrelsen anbefaler derfor nu, at kun patienter med meget højt kolesteroltal, der samtidig har haft hjerteanfald eller har diabetes, får den højeste dosis.

Foto: Jeppe Michael Jensen

Netop muskelgenerne har der i det seneste år været meget fokus på. Flere har valgt at droppe deres piller, da de voldsomme smerter i muskler og led hæmmede dem i deres hverdag.

- Du skal ikke finde dig i bivirkninger, hvis det er et lægemiddel, som du skal tage resten af dit liv.

For der kan i mange tilfælde være gode alternativer eller andre løsninger, siger Jesper Hallas til de mange, der oplever bivirkninger af deres medicin.

Han er overlæge og professor i klinisk farmakologi ved Institut for Sundhedstjenesteforskning på Syddansk Universitet og ekspert i lægemidlers bivirkninger.

Toppen af isbjerget

Ifølge Jesper Hallas bør folk, der oplever muskelsmerter dog aldrig selv droppe pillerne uden først at tale med deres læge.

Hjerteforeningen oplever også, at bivirkninger ved kolesterolpiller optager danskerne meget. Om man skal fortsætte med sine kolesterolpiller, hvis man oplever bivirkninger, afhænger ifølge Hjerteforeningens forskningschef, Gorm B. Jensen, og de andre eksperter af en nøje afvejning af fordele og ulemper.

- Har man en aggressiv hjertesygdom, så skal man selvfølgelig tage statiner, og så må man bide tænderne sammen og finde sig i, at der er nogle bivirkninger – ellers dør man, siger professor og overlæge Gorm B. Jensen.

Derimod bør folk, der ikke har en konstateret hjertesygdom eller diabetes, ikke finde sig i så meget.

- Raske, der tager statiner, blot fordi de har et for højt kolesterol, skal selvfølgelig ikke finde sig i at have nogle bivirkninger, der påvirker deres livskvalitet, siger Gorm B. Jensen.

Siden statinerne kom på markedet omkring 1988, har Sundhedsstyrelsen modtaget 1.242 indberetninger om 2.699 formodede bivirkninger ved brug af statiner. Langt størstedelen (knap 90 pct.) er modtaget siden 2001, hvor danskerne for alvor begyndte at spise piller for at sænke deres kolesteroltal. Antallet af indberettede bivirkninger dækker kun toppen af isbjerget, forklarer Doris Stenver.

- Vi ved, at der helt generelt er underrapportering af bivirkninger. Vi får langt fra alle de indberetninger, som vi burde have fra lægerne, siger hun.

Alle tre eksperter er enige i, at statiner generelt er lægemidler uden mange alvorlige bivirkninger, og som samtidig gør stor gavn for mange hjertepatienter.

Hvis man oplever bivirkninger, hvilket der også er en stor del, der gør, er der ifølge eksperterne mange måder at imødegå de utilsigtede gener.

Kilder: Hjerteforeningen, Minmedicin.dk, Sundhedsstyrelsen, Jesper Hallas, overlæge og professor i klinisk farmakologi ved Institut for Sundhedstjenesteforskning på Syddansk Universitet, Institut for Rationel Farmakoterapi.

Statinernes bivirkninger

Tallene angiver kun toppen af isbjerg, men giver et godt billede af de bivirkninger, som kolesterolmedicin hyppigst giver.

Bivirkninger	Antal	Bivirkninger	Antal
Gener fra muskler og led, f.eks. muskel- og ledsmerter:	682	Infektioner, f.eks. udslæt med pustler (minder om lukkede hudorme, men er betændte) og bihulebetændelse:	22
Symptomer fra nervesystemet, f.eks. hovedpine og svimmelhed:	323	Symptomer fra øret, f.eks. svimmelhed og tinnitus:	21
Træthed og utilpashed:	307	Symptomer fra immunsystemet, f.eks. overfølsomhed og anafylaktisk chok (livstruende allergi-reaktion):	12
Symptomer fra mave- tarmkanalen, f.eks. kvalme og opkastning:	299	Symptomer fra blod og lymfesystemet f.eks. blodmangel og nedsat antal blodplader:	9
Symptomer fra huden, f.eks. udslæt og kløe:	289	Skader, forgiftning og komplikationer, f.eks. læsioner og overdosering:	7
Psykiatriske symptomer, f.eks. søvnløshed og depression:	184	God - og ondartede tumorer, f.eks. kræft i æggestokkene og lungekræft:	5
Ændringer af værdier i f.eks. blodprøver:	149	Kirurgiske og medicinske procedurer, f.eks. dialyse og kirurgi:	3
Symptomer fra luftvejene f.eks. vejrtrækningsproblemer og hoste:	89	Symptomer knyttet til graviditeten, f.eks. uønsket graviditet:	2
Symptomer fra øjet, f.eks. forringelse af synet og sløret syn:	66	Sygdomme knyttet til kroppens kirtler (Endokrine sygdomme) f.eks. for lavt stofskifte:	2
Sygdomme i leveren, f.eks. leverbetændelse hepatitis:	63	Medfødte familiære og genetiske sygdomme, f.eks. manglende eller ufuldstændig udvikling:	1
Symptomer fra forplantningssystemet og bryster, f.eks. impotens og forstørrelse af mandlige bryster:	43	Dødsfald – tilfælde hvor den formodede bivirkning medførte død f.eks. blodprop i hjertet, bugspytkirtelbetændelse, rhabdomyolyse og organsvigt:	10
Symptomer fra urinvejene, f.eks. nyresvigt og hyppig vandladning:	38	Kilde: Lægemiddelstyrelsen og Sundhedsstyrelsen: Fokusrapport 'Viden om forbrug og bivirkninger ved behandling med statiner'. Antallet af formodede bivirkninger ved statiner indberettet til Sundhedsstyrelsen i perioden 1988 til 31. marts 2012 – langt størstedelen efter 2003.	
Symptomer fra hjertet, f.eks. hjertebanken og hjertekramper:	35		
Stofskifte og ernæringsbetingede symptomer, f.eks. væskeophobning i kroppen og nedsat appetit:	25		
Symptomer fra karsystemet, f.eks. forhøjet blodtryk og rødme:	23		

10 gode råd

Alle lægemidler har bivirkninger, men du kan selv gøre meget for at slippe for bl.a. muskelsmerter.

1 Bivirkninger er dosisafhængige, så det kan ofte hjælpe at reducere sin dosis. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at kun patienter med højt kolesteroltal, der har haft hjerteanfald eller lider af alvorlig type 2-diabetes får kolesterolsænkende medicin i høje doser. Høj dosis defineres som 80 mg simvastatin, lovastatin, pravastatin, fluvastatin eller atorvastatin samt dagligt indtag af 40 mg rosuvastatin. Man kan også forsøge at tage medicinen hver anden dag i stedet for hver dag for at reducere bivirkningerne.

2 De, der får alvorlige muskelbivirkninger, har ofte taget anden medicin, der er kendt for at kunne påvirke behandlingen. Lægen og patienten bør derfor være meget opmærksomme på interaktioner med anden medicin og evt. stoppe med den eller få reduceret statin-dosis. Tjek indlægssedlen og oplys din læge, hvis du tager anden medicin – også håndkøbsmedicin og naturmedicin.

3 Hvis du har mistanke om, at statiner giver dig bivirkninger, bør du lade din læge vurdere, om dine gener skyldes kolesteroldicinen eller andet. Søvnforstyrrelser, hukommelsesbesvær, impotens og muskelsmerter er alle almindeligt forekommende gener, som også kan skyldes alderen, dårlig søvn eller en forkølelse. Tag ikke for givet, at dine symptomer skyldes medicinen.

4 Bivirkningerne må altid vurderes i forhold til den gavn, patienten forventes at have af medicinen. Hvis du har en påvist hjertesygdom eller diabetes, kan medicinen være livsnødvendig, og du bør derfor være parat til at acceptere flere bivirkninger. Hvis du derimod er sund og rask, men blot har en forhøjet kolesterolværdi, skal du ikke finde sig i at have bivirkninger, der påvirker din livskvalitet.

5 Du skal ikke finde dig i bivirkninger, hvis det er et lægemiddel, som du skal tage resten af dit liv. For der kan i mange tilfælde være gode alternativer eller andre løsninger.

6 Der er flere ting, du kan gøre for at minimere bivirkningerne. Du kan f.eks. prøve at skifte præparat. Fordi du får bivirkninger af Simvastatin, er det ikke sikkert, at du også får det af Atorvastatin.

7 Det er vigtigt ikke blot at proppe sig med kolesterol-piller uden at tænke på en sund livsstil. Der er mange måder, hvorpå du kan sænke dit kolesterol naturligt – f.eks. ved at droppe cigaretterne, spise sundt, tabe dig og dyrke motion.

8 Du bør altid tale med din læge, hvis du ønsker at holde op med at tage din medicin på grund af bivirkninger. Det kan være forbundet med risiko, hvis du pludselig stopper en behandling. Derfor bør lægen altid tages med på råd, inden du endeligt stopper med at tage din medicin.

9 Oplever du bivirkninger, er det vigtigt, at du eller din læge indberetter dem, så alvorlige bivirkninger kan undgås fremover. Du kan melde en bivirkning på bl.a. Meldenbivirkning.dk.

10 Ethvert usædvanligt eller uventet symptom under din behandling kan være et tegn på en bivirkning, som du bør snakke med din læge om. Det kan f.eks. være, hvis du oplever flere muskelsmerter end normalt og mere end, hvad du kan forvente dig af din alder og den aktivitet, du laver. Hvis du har gener hver dag og i en længere periode, bør du kontakte din læge.

